

Chí Nguyễn (2023). Kinh tế ban đêm – nhận diện và gợi ý chính sách, pháp luật. *Đặc san Nghiên cứu Chính sách và Phát triển*, 1(2023), 24-30

Đặc san Nghiên cứu
Chính sách
và Phát triển

© Học viện
Chính sách
và Phát triển, 2022
© CSR, 2023

Bài báo khoa học

Kinh tế ban đêm - nhận diện và gợi ý chính sách, pháp luật

Nguyễn Hữu Chí (PGS.TS.)

Trường Đại học Luật Hà Nội.

Email: huuchi1960hlu@gmail.com

Tóm tắt

Kinh tế ban đêm tồn tại ở Việt Nam từ rất lâu, tuy nhiên chính sách và pháp luật chưa được quy định rõ ràng và đầy đủ nên ảnh hưởng đáng kể đến việc khuyến khích và phát triển kinh tế ban đêm. Bài viết trình bày, phân tích, bình luận nhận diện về kinh tế ban đêm, thực trạng chính sách và pháp luật về kinh tế ban đêm qua đó đề xuất một số gợi ý chính sách, pháp luật nhằm thúc đẩy sự phát triển kinh tế ban đêm ở nước ta.

Ngày nhận bài:

15/11/2022

Bản sửa lần 1:

23/11/2022

Ngày duyệt bài:

10/12/2022

Từ khóa: *Kinh tế ban đêm, chính sách, pháp luật.*

Abstract:

The night economy has existed in Vietnam for a long time, but policies and laws have not been clearly and completely regulated, thereby hindering the night economy's promotion and growth. The article presents, analyzes, and comments on the identification of the night economy and the current situation of policies and laws on the night economy, thereby proposing some policy and legal recommendations to promote the development of the night economy in our country.

Keywords: Night economy, policy, and law

Mã số: ĐS030123

1. Kinh tế ban đêm và những yếu tố ảnh hưởng

Kinh tế ban đêm từ lâu đã được coi là chiến lược phát triển kinh tế mũi nhọn của nhiều nước phát triển trên thế giới. Với tham vọng tạo bước đột phá cho nền kinh tế Anh, Chính phủ Anh đã thành lập Hiệp hội ngành công nghiệp ban đêm (Night Time Industry Association - NTIA) để theo dõi và thúc đẩy các lĩnh vực của kinh tế ban đêm. Và thực tế tại Anh cho thấy, kinh tế ban đêm tạo ra doanh thu trung bình 66 tỷ bảng và tạo công ăn việc làm cho hàng triệu lao động mỗi năm, góp phần tạo dựng một hình ảnh nước Anh năng động, cởi mở và là một trong những điểm đến quốc tế thú vị đối với khách du lịch. Tại Australia thì nền kinh tế đêm hiện là động

lực chính của quá trình tăng trưởng, tạo ra hơn 1,1 triệu việc làm và đóng góp 134 tỷ USD, chiếm 4% GDP (năm 2018). Ở Mỹ, việc phát triển những “thành phố không bao giờ ngủ” đã trở thành một trong những chiến lược phát triển kinh tế mũi nhọn. Xu hướng tương tự cũng lan toả mạnh mẽ ở Nhật Bản, Hàn Quốc và gần đây là Trung Quốc. Những nỗ lực của các nhà quản lý nhằm thu hút du khách tham gia các hoạt động, dịch vụ thương mại ban đêm, tạo hành lang pháp lý để các hoạt động này được vận hành một cách khoa học, an toàn, hiệu quả với mục tiêu tạo sự bứt phá cho nền kinh tế¹. Nhìn tổng thể, kinh tế ban đêm tạo ra guồng quay không ngừng nghỉ để nền kinh tế được vận hành ở tốc độ tối đa. Sự sôi động của kinh tế ban đêm dần trở thành hình ảnh đặc trưng, là biểu tượng về một xã hội năng động, giàu có và phồn thịnh mà các quốc gia phát triển trên thế giới đều hướng tới. Tại Việt Nam, các loại hình kinh tế ban đêm phổ biến trên thực tế đã được triển khai ở một số thành phố lớn như Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh, Đà Nẵng... thể hiện ở mô hình các khu chợ đêm, phố ăn đêm, các chuỗi cửa hàng tiện lợi 24/24, các tuyến phố đi bộ hoặc tuyến phố đặc trưng giải trí như Tạ Hiện (Hà Nội) hoặc Bùi Viện (Thành phố Hồ Chí Minh) và Bà Nà Hills (Đà Nẵng). Ngoài đóng góp lớn về mặt kinh tế, kinh tế ban đêm có thể tạo ra những bước chuyển lớn cho các ngành dịch vụ, du lịch trong nước, tạo động lực mới cho phục hồi kinh tế, đặc biệt sau những thoái trào do ảnh hưởng của đại dịch COVID-19 hiện nay.

Từ góc độ lao động, việc làm thì các loại hình dịch vụ phong phú, đa dạng của kinh tế

ban đêm luôn đòi hỏi số lượng lao động lớn. Nhu cầu nhân lực không chỉ dừng lại là bồi bàn, đầu bếp, phục vụ quán ăn, nhà hàng mà còn cần một số lượng lớn nhân công vận tải, lái xe, kỹ sư, bảo vệ, quản lý, nhân công vệ sinh, kỹ thuật, chuyên gia hỗ trợ công nghệ thông tin, nghệ sĩ biểu diễn, nhân công tổ chức sự kiện và các ngành nghề khác.

Từ góc độ văn hóa, đêm cũng là không gian cơ bản để tăng cường giao tiếp xã hội và phát triển ý thức bản thân, đặc biệt cho giới trẻ. Các hoạt động giải trí vào ban đêm giúp người dân thấy hạnh phúc, vui vẻ hơn và thành phố sống động hơn.

Từ góc độ kinh tế, lợi ích của kinh tế ban đêm giúp góp phần tái cấu trúc ngành công nghiệp, tạo thêm nhiều việc làm và nguồn thu nhập mới cho địa phương và cho quốc gia, tái thiết và phát triển khu vực đô thị và các khu vực không được sử dụng trong một khoảng thời gian nhất định trong ngày, khuyến khích tiêu dùng nội địa và tạo nguồn thu thuế cho địa phương, nuôi dưỡng ngành du lịch, thu hút khách du lịch...

Ở góc tiếp cận khác, kinh tế ban đêm tồn tại như một hiện thực khách quan, do thị trường dẫn dắt. Kinh tế ban đêm có khả năng mang lại lợi ích lớn về văn hóa, xã hội và kinh tế. Do vậy, thay vì chỉ quan ngại và đưa ra các giải pháp nhằm xử lý rủi ro, thách thức từ kinh tế ban đêm, nhà nước có thể chủ động phát triển kinh tế ban đêm thông qua các kế hoạch, chính sách và đặc biệt sử dụng tốt công cụ quy hoạch phù hợp, gắn kết được sự tham gia tích cực của khu vực tư nhân và cộng đồng².

1. <https://baochinhphu.vn/bai-3-phat-trien-kinh-te-ban-dem-o-viet-nam-can-trong-nhung-goc-toi-102280064.htm>, truy cập ngày 20/10/2022

2. TS Trần Thị Nguyệt Cầm, Ths. Đỗ Thị Thanh Lan, Ths. Lê Thị Khánh Như: *Thực trạng phát triển kinh tế ban đêm ở Việt Nam*, Tạp chí Công Thương, số 1, tháng 1 năm 2022

Các yếu tố ảnh hưởng, tác động đến kinh tế ban đêm³:

Thứ nhất, sự phát triển cơ sở hạ tầng có ý nghĩa quyết định đến sự phát triển của kinh tế ban đêm. Từ thế kỷ XVII, hệ thống đèn chiếu sáng trên đường phố được xây dựng đầu tiên ở nước Pháp và sau đó là các nước châu Âu. Những công trình chiếu sáng đã tạo điều kiện để một số hoạt động của nền kinh tế có thể được kéo dài (mà trước đó chủ yếu diễn ra vào ban ngày), đồng thời cùng với hệ thống sưởi ấm bằng khí gas giúp những tụ điểm vào ban đêm ấm áp hơn vào mùa đông. Sự phát triển của hệ thống giao thông như đường sá, các phương tiện giao thông công cộng an toàn là những yếu tố tạo thuận lợi cho sự tham gia của người dân (ví dụ như ở London từ năm 2016 có hệ thống tàu điện ngầm về ban đêm gọi là Night Tube, phục vụ 24/24 giờ vào thứ Sáu và thứ Bảy hằng tuần). Thực tiễn cho thấy, hệ thống camera giám sát tại các địa điểm công cộng cũng có vai trò quan trọng trong công tác quản lý, bảo đảm an ninh về ban đêm⁴. Kinh nghiệm ở nhiều quốc gia có nền kinh tế ban đêm phát triển mạnh cho thấy, với quy hoạch, tầm nhìn và nguồn lực tốt để đầu tư cơ sở hạ tầng có ý nghĩa rất quan trọng trong việc thu hút đầu tư của doanh nghiệp cũng như sự tham gia của công chúng vào hoạt động kinh tế ban đêm.

Thứ hai, cơ cấu và mật độ dân cư (bao gồm cả khách du lịch) sẽ ảnh hưởng đến khả năng phát triển nền kinh tế ban đêm. Theo nhiều nghiên cứu, hiện nay ở các quốc

gia hiện đại, quy mô gia đình ngày càng nhỏ hơn, xu hướng sống độc thân hoặc kết hôn muộn ngày càng tăng. Đồng thời, hệ thống giáo dục được cải thiện, ngành dịch vụ được mở rộng, các loại hình giải trí đa dạng, cá nhân bớt lệ thuộc vào văn hóa truyền thống gia đình hoặc cộng đồng. Khuyênh hướng di chuyển nhiều hơn, xa hơn và sẵn sàng ra ngoài vào buổi tối được dễ dàng chấp nhận về mặt xã hội, nhất là đối với thế hệ thanh niên. Ở nhiều thành phố lớn, khách du lịch (mà đa phần là những người trẻ tuổi) có vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy sự phát triển của kinh tế ban đêm. Chính vì thế, kinh tế ban đêm thường nhộn nhịp tại các khu vực tập trung đông dân cư, nhất là những địa điểm hấp dẫn khách du lịch. Kinh nghiệm của Thành phố London cho thấy, sự đa dạng của những người cảm thấy thoải mái khi tham gia vào môi trường công cộng của khu phố vào ban đêm, bất kể giới tính, tuổi tác, dân tộc hay hoàn cảnh kinh tế-xã hội sẽ là một chỉ báo quan trọng cho sự thành công của chính sách phát triển kinh tế ban đêm⁵.

Thứ ba, vai trò của chính quyền và trách nhiệm của doanh nghiệp cũng có sự ảnh hưởng rất lớn đến sự phát triển của kinh tế ban đêm. Kinh nghiệm ở nhiều quốc gia có nền kinh tế ban đêm phát triển cho thấy, chính quyền đã có nhiều nỗ lực trong việc xây dựng và ban hành chính sách nhằm khuyến khích phát triển kinh tế ban đêm, xây dựng bộ máy quản lý đặc thù để phối hợp giữa các cơ quan quản lý nhà nước để hỗ trợ các chủ thể kinh doanh và người dân

3. Trường Đại học Luật Hà Nội (2022), *Kỷ yếu Hội thảo: Kinh tế ban đêm ở Việt Nam - Thực trạng chính sách và pháp luật*, tr4-5

4. Phạm Thị Tường Vân (2021), “Giải pháp thúc đẩy kinh tế ban đêm ở Việt Nam”, *Tạp chí Tài chính*, số 3/2021, tr. 18-21

5. Mayor of London (2020), *Developing a night time strategy (Part 1): Guidance on process*, published by Greater London Authority, www.london.gov.uk

tham gia kinh tế ban đêm. Chính quyền địa phương có vai trò quan trọng trong việc hạn chế những tác động tiêu cực có thể xảy ra trong việc vận hành nền kinh tế ban đêm như đảm bảo về an ninh trật tự, an toàn giao thông, y tế, vệ sinh môi trường...⁶. Bên cạnh đó, nhận thức về trách nhiệm của doanh nghiệp cũng ảnh hưởng đến sự phát triển nền kinh tế ban đêm. Nếu doanh nghiệp nhận thức và thực hiện tốt trách nhiệm đối với cộng đồng như tham gia đảm bảo an toàn, an ninh tại địa bàn kinh doanh, đảm bảo chất lượng sản phẩm, tuân thủ các quy định về đạo đức nghề nghiệp, phối hợp cung cấp thông tin với chính quyền v.v... thì không những đảm bảo tốt cho hoạt động kinh doanh của mình mà còn góp phần đảm bảo nền kinh tế ban đêm phát triển lành mạnh.

2. Nhận diện chính sách, pháp luật điều chỉnh kinh tế ban đêm ở Việt Nam

Việt Nam có nhiều thuận lợi để phát triển kinh tế ban đêm nhờ vào các yếu tố tự nhiên như có tài nguyên du lịch và ngày càng là điểm đến ưa thích của các du khách quốc tế... Những yếu tố như văn hóa nghệ thuật, ẩm thực đặc sắc cùng với mức độ hội nhập và toàn cầu hóa cao, thời tiết ban đêm tương đối dễ chịu, một lượng lớn dân số trẻ thích sinh sống tập trung tại các thành phố... sẽ tạo nên nhiều tiềm năng để Việt Nam có thể phát triển kinh tế ban đêm.

Đối với Việt Nam và nhiều nước trên thế giới, ảnh hưởng của dịch bệnh và cách ly xã hội thời gian qua đã khiến nhiều người rơi vào cảnh thất nghiệp. Vì vậy, thúc đẩy kinh tế ban đêm có thể là giải pháp trước mắt cũng như lâu dài nhằm tạo công ăn việc làm mới cho người

lao động đồng thời góp phần duy trì ổn định xã hội. Tuy nhiên, khung pháp lý về kinh tế ban đêm nói chung còn hạn chế, bất cập. Vì vậy, việc phát triển kinh tế ban đêm còn nhiều rủi ro, thách thức. Một trong những giải pháp để vượt qua thách thức đó là phải có một khung pháp lý điều chỉnh phù hợp với hoạt động kinh tế ban đêm nói chung và từng lĩnh vực nói riêng phục vụ kinh tế ban đêm ở Việt Nam.

Ở Việt Nam, hiện không có văn bản pháp luật riêng điều chỉnh về các lĩnh vực, hoạt động kinh tế ban đêm. Mới đây Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 1129/QĐ-TTg ngày 27/7/2020 về việc Phê duyệt Đề án phát triển kinh tế ban đêm ở Việt Nam. Theo đó, mục tiêu của đề án nhằm khai thác tiềm năng phát triển kinh tế ban đêm nhằm tận dụng tối đa cơ hội phát triển kinh tế mới, nâng cao thu nhập và đời sống của người dân; đồng thời hạn chế những rủi ro, tác động tiêu cực đối với công tác đảm bảo an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội. Trước mắt, phát triển kinh tế ban đêm nhằm thúc đẩy tiêu dùng trong nước và phát triển du lịch, thông qua tập trung phát triển lĩnh vực dịch vụ văn hóa, vui chơi, giải trí, dịch vụ ăn uống, dịch vụ mua sắm và du lịch diễn ra từ 06 giờ tối hôm trước đến 06 giờ sáng hôm sau. Nền kinh tế này phải đảm bảo các yêu cầu⁷: i/ Ưu tiên hướng tới tăng trưởng kinh tế, tạo công ăn việc làm và đồng thời gắn kết cộng đồng, giao lưu xã hội cho người dân Việt Nam, giữa người dân Việt Nam và người nước ngoài, đặc biệt là khách du lịch; ii/ Khuyến khích phát triển nhiều ngành nghề/hoạt động mới, đặc biệt là ngành công nghiệp sáng tạo, du lịch, bán

6. Ilse van Liempst, Irina van Aalst and Tim Schwanen (2014), "Introduction: Geographies of the urban night", *Urban Studies*, Vol.52 (3), p.407 - 421.

7. Quyết định số 1129/QĐ-TTg ngày 27/7/2020 về việc Phê duyệt Đề án phát triển kinh tế ban đêm ở Việt Nam.

lẻ, ẩm thực, đồ uống... iii/ Khuyến khích sự tham gia hiệu quả của doanh nghiệp vào tham vấn và thực thi chính sách phát triển kinh tế ban đêm; iv/ Tạo động lực thúc đẩy phát triển dịch vụ công cộng và tối ưu hóa việc sử dụng các dịch vụ công, đặc biệt là giảm hiện tượng sử dụng quá tải cơ sở hạ tầng vào ban ngày; v/ Nhận diện và xử lý hiệu quả các rủi ro, hệ lụy tiêu cực từ hoạt động kinh tế ban đêm.

Tuy không có văn bản pháp luật cụ thể điều chỉnh nhưng kinh tế ban đêm “thâm nhập” vào nhiều lĩnh vực pháp luật khác nhau. Có quan điểm cho rằng khung khổ pháp lý liên quan đến kinh tế ban đêm khá rộng, bao gồm từ những vấn đề lớn như quy hoạch tổng thể, định hướng thị trường, quản lý môi trường, cơ sở hạ tầng, đến những chính sách cụ thể liên quan đến khung giờ, an ninh trật tự, đặc thù sản phẩm, dịch vụ...⁸.

Chính vì vậy, việc có hệ thống văn bản pháp luật riêng điều chỉnh hoạt động kinh tế ban đêm là không thật sự khả thi mà nên có chính sách đồng bộ, từ đó xây dựng hoặc hoàn thiện các quy định nhằm thể hiện chính sách phát triển kinh tế ban đêm trong các văn bản pháp luật có liên quan

3. Những gợi ý chính sách, pháp luật phát triển kinh tế ban đêm ở Việt Nam

Để thực hiện được chính sách phát triển kinh tế ban đêm ở Việt Nam, cần phải có nhiều công cụ khác nhau, trong đó quan trọng nhất là pháp luật. Theo từ điển Cambridge, chính sách “là tập hợp những ý tưởng hoặc

kế hoạch hành động trong những tình huống cụ thể được tập thể, tổ chức kinh doanh, chính quyền hoặc đảng phái chính trị chính thức thừa nhận”, còn chính sách công được hiểu “là chính sách của nhà nước tác động đến người dân trong một quốc gia, đôi khi cũng đồng nghĩa với chính sách nói chung”⁹.

Như đã trình bày, dưới góc độ chủ trương, chính sách chung thì phát triển kinh tế ban đêm đã được thống nhất theo hướng tạo điều kiện cho sự phát triển của kinh tế ban đêm. Tuy nhiên, ở góc độ cụ thể cần lưu ý một số chính sách, pháp luật để phát triển kinh tế ban đêm như sau¹⁰:

- Về thời gian, mặc dù xác định kinh tế ban đêm diễn ra từ 06 giờ tối hôm trước đến 06 sáng hôm sau, tuy nhiên chủ trương “không khuyến khích phát triển hoạt động kinh tế ban đêm sau 10 giờ tối một cách đại trà”¹¹ là chưa thật sự phù hợp. Từ thực tế của các địa phương, khu vực có nền kinh tế ban đêm phát triển thì khoảng thời gian từ 10 giờ tối (22 giờ) đến 12 giờ đêm (0 giờ hôm sau) là khoảng thời gian sôi động nhất và có sự khác biệt với khoảng thời gian từ 6 giờ tối đến 10 giờ tối (thường được gọi là nền kinh tế chiều tối). Hiện nay, quy định về giờ hoạt động đối với một số loại hình kinh doanh là đến 12 giờ đêm, ví dụ như karaoke hoặc một số hoạt động kinh doanh văn hóa công cộng khác. Do đó, cần điều chỉnh giới hạn khoảng thời gian này trong Đề án là 10 giờ tối như hiện nay thành 12 giờ đêm thì phù hợp hơn.

8. Phạm Tiến Đạt (2021), “Khung pháp lý điều chỉnh hoạt động KTBD ở Việt Nam”, Tạp chí Tài chính, (kỳ 1 tháng 3/2021), tr.10 - 13.

9. Cambridge University Press, Cambridge Dictionary, <https://dictionary.cambridge.org>

10. Trường Đại học Luật Hà Nội (2022), Kỷ yếu Hội thảo: *Kinh tế ban đêm ở Việt Nam - Thực trạng chính sách và pháp luật*, tr.11-13

11. Quyết định số 1129/QĐ-TTg ngày 27/7/2020 về việc Phê duyệt Đề án phát triển kinh tế ban đêm ở Việt Nam

- Về không gian, hiện đang có khuynh hướng nhấn mạnh việc thiết lập các khu vực phát triển kinh tế ban đêm riêng biệt để không ảnh hưởng đến cuộc sống sinh hoạt của người dân vào ban đêm¹². Tuy nhiên trên thực tế, sự phát triển của kinh tế ban đêm hiện nay ở một số địa phương như Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh hay Hải Phòng cho thấy, chính những khu vực có dân cư sinh sống mới có sự hấp dẫn đối với khách du lịch, nhất là khách du lịch nước ngoài. Do đó, cần bổ sung giải pháp trong trường hợp có sự đồng thuận của người dân thì vẫn ưu tiên phát triển các địa điểm kinh tế ban đêm gắn với khu dân cư, đồng thời cũng bảo đảm những nguyên tắc hài hòa lợi ích của người kinh doanh, khách du lịch và người dân sinh sống khu vực đó.

- Đối với lĩnh vực quy hoạch, cần có các quy chuẩn, tiêu chuẩn cụ thể để áp dụng trong công tác quy hoạch các khu vực kinh tế ban đêm, bao gồm khu vực trung tâm (khu vực lõi) và phụ cận, có tính đến các yếu tố kết nối với những quy hoạch có liên quan. Cần bổ sung quy định về việc lập quy hoạch về kinh tế ban đêm trong quy hoạch tổng thể của các địa phương, quy hoạch chi tiết và quy hoạch hạ tầng kỹ thuật.

- Đối với lĩnh vực du lịch, pháp luật cần cụ thể hóa để ưu đãi, phát triển các sản phẩm du lịch ban đêm và các đơn vị kinh doanh các sản phẩm du lịch ban đêm. Nhà nước xác định có trách nhiệm trong việc hỗ trợ các đơn vị kinh doanh lành hành trong việc kết nối, triển khai các sản phẩm du lịch như vậy.

- Đối với những ngành nghề đặc thù của kinh tế ban đêm, pháp luật cần xây dựng

lộ trình gỡ bỏ những rào cản gia nhập thị trường theo hướng đơn giản hóa và hỗ trợ đối với các đơn vị kinh doanh, nới lỏng các quy định về giờ đóng cửa, khuyến khích theo nguyên tắc “được làm những gì mà luật không cấm”.

- Đối với lĩnh vực tài chính công và thuế, pháp luật cần có quy định đặc thù để bố trí vốn đầu tư công trong việc thực hiện đề án phát triển kinh tế ban đêm của các địa phương, nhất là đầu tư dự án cơ sở hạ tầng. Pháp luật ngân sách Nhà nước cần quy định về những khoản chi đầu tư phát triển để làm “vốn mồi” theo những quy trình đặc thù cũng như các khoản hỗ trợ cần thiết khác (ví dụ như hỗ trợ các chi phí thấp sáng, chi phí quảng cáo sản phẩm...), trong đó xác định đối tượng thụ hưởng trực tiếp là những người dân, cộng đồng dân cư tham gia cung cấp các sản phẩm hàng hóa, dịch vụ của nền kinh tế ban đêm hoặc người dân, cộng đồng dân cư chịu ảnh hưởng trực tiếp từ việc phát triển các khu vực dành riêng cho kinh tế ban đêm. Bên cạnh đó, ngân sách Nhà nước cần có sự cơ chế bù lãi suất và nguồn hỗ trợ khác để các ngân hàng thương mại cho vay ưu đãi đối với các cá nhân, tổ chức kinh doanh trong nền kinh tế ban đêm. Pháp luật thuế cũng cần được sửa đổi, bổ sung trên nguyên tắc giảm thuế giá trị gia tăng, thuế tiêu thụ đặc biệt, thuế thu nhập doanh nghiệp đối với các sản phẩm và thu nhập phát sinh trong khoảng thời gian từ 06 giờ tối đến 06 giờ sáng hôm sau.

- Đối với lĩnh vực lao động, cần bổ sung các quy định pháp luật để điều chỉnh đối với các quan hệ lao động đặc thù của hoạt động

12. Quyết định số 1129/QĐ-TTg ngày 27/7/2020 về việc Phê duyệt Đề án phát triển kinh tế ban đêm ở Việt Nam

kinh tế ban đêm, theo đó người lao động thực hiện các ca làm việc thuộc các lĩnh vực của kinh tế ban đêm vào khung thời gian từ 6 giờ chiều đến 6 giờ sáng hôm sau nhưng lại được nghỉ ngơi vào ban ngày thì đối xử như lao động bình thường vào ban ngày cùng với mức hỗ trợ nhất định (không quan niệm là làm đêm như quy định hiện hành). Cần bổ sung quy định về một số ngành nghề mà từ trước đến nay vẫn coi là “nhạy cảm”, trước mắt giới hạn ở mức độ thí điểm tại các khu vực kinh tế ban đêm nổi bật và có nhu cầu cao về các ngành nghề này.

- Đối với lĩnh vực quản lý nhà nước, cần rà soát các quy định về tổ chức bộ máy chính quyền địa phương để xác định cách thức, mô hình bộ máy quản lý đối với kinh tế ban đêm phù hợp với mỗi cấp chính quyền. Việc quy định giờ làm việc đối với công chức thực hiện công tác quản lý nhà nước cũng cần linh hoạt để xử lý các vấn đề phát sinh. Tiếp tục nỗ lực cải cách thủ tục hành chính, thực hiện quy trình trực tuyến trong quản lý nhà nước là những hướng đi cần thực hiện để có được “Chính phủ 24 giờ”, đồng thời phù hợp với sự vận hành và phát triển của nền kinh tế ban đêm trên thực tế./.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. TS Trần Thị Nguyệt Cầm, Ths. Đỗ Thị Thanh Lan, Ths. Lê Thị Khánh Như: *Thực trạng phát triển kinh tế ban đêm ở Việt Nam*, Tạp chí Công Thương, số 1, tháng 1 năm 2022.
2. Phạm Tiến Đạt (2021), “Khung pháp lý điều chỉnh hoạt động KTBD ở Việt Nam”, Tạp chí Tài chính, (kỳ 1 tháng 3/2021).
3. Trường Đại học Luật Hà Nội (2022), *Kỷ yếu Hội thảo: Kinh tế ban đêm ở Việt Nam - Thực trạng chính sách và pháp luật*.
4. Quyết định số 1129/QĐ-TTg ngày 27/7/2020 về việc Phê duyệt Đề án phát triển kinh tế ban đêm ở Việt Nam.
5. Phạm Thị Tường Vân (2021), “Giải pháp thúc đẩy kinh tế ban đêm ở Việt Nam”, Tạp chí Tài chính, số 3/2021.
6. Ilse van Liempt, Irina van Aalst and Tim Schwanen (2014), “Introduction: Geographies of the urban night”, *Urban Studies*, Vol.52 (3), p.407 - 421.
7. Mayor of London (2020), *Developing a night time strategy (Part 1): Guidance on process*, published by Greater London Authority, www.london.gov.uk
8. Cambridge University Press, Cambridge Dictionary, <https://dictionary.cambridge.org>
9. <https://baochinhphu.vn/bai-3-phat-trien-kinh-te-ban-dem-o-viet-nam-can-trong-nhung-goc-toi-102280064.htm>, truy cập ngày 20/10/2022